

VEARJUIINBEAHTTA LEADDJIID LIHTTU

NUMERO 5 MARRASKUU 1990

LAKILUONNOKSEN KÄSITTELY KANGERTELEE SIVAREIDEN TYÖNSEISAUS

15.11.
1990!

ONKO
KUVAN
TARRA
TULEVAISUUTTA?

PÄÄKIRJOITUS 9.11.1990

LIIAN VÄHÄN JA LIIAN MYÖHÄÄN

Työministeriön syyskuun lopulla lausuntokierrokselle jättämä luonnos uudeksi siviilipalvelulaiksi merkitsee eräissä suhteissa edistystä. Yleishyödylliset yhteisöt hyväksytään vihdoin palvelupaikoiksi, totaaliikieltäytyjien tuomiot lyhenevät jne. Siviilipalveluksen parannushankkeet ovat kuitenkin tämän luonnoksen mukaisesti toteutussaan pahasti puolitekoisia. Järjestöpalvelu on rajoitettu koskemaan vain kotimaisia järjestöjä, aseistakieltäytymisoikeutta ei aiota taata edelleenkään sodan aikana jne. Palvelusajan suhteen työministeriö ei edes muotoillut omaa esitystään.

Vaikka törkeästä 16 kuukauden palvelusajasta luovutaan, eivät puheet siviilipalvelun lyhentämisestä pidä paikkaansa. Siviilipalveluksen lyhentäminen merkitsee palveluajan lyhentämisestä pysyväislain 12 kuukaudesta varusmiesten normaaliin palveluajaksi. Nyt aiotaan ainoastaan peräytyä hieman vuoden 1985 laista, jossa siviilipalvelun rangaistuselementti toteutui valtion omien etujen kannalta liioitellulla tavalla. Siviilipalvelusaika, joka olisi 13-14 kuukautta ei kuitenkaan voi millään tavoin vaikuttaa nykyisen lain aikana käyntiin päässeeseen totaaliikieltäytymiseen eikä ratkaise näin ollen ongelmaa, jonka vallanpitäjät ovat itse myöntäneet keskeisimmäksi nykyisessä siviilipalvelusjärjestelmässä.

Pysyväislain mukainen 12 kuukauteen merkitsisi suomalaisen siviilipalveluksen jälkeensä jääneisyyden jatkumista verrattuna kehitykseen muissa Euroopan maissa, joissa linjana on viime aikoina ollut rohkea palveluajan lyhentäminen. Saksalaiset sivarit palvelivat ennen 20 kuukautta, nyt 15, italialaiset palvelivat vuoden 1989 alussa 20 kuukautta, ensi vuoden alusta 10 kuukautta.

Tuntuu siltä kuin valtiovallan toimintaa ohjaisi sen selän takaa hegeliläinen järjen viekkas: pyrkimys aseistakieltäytymisen suitsimiseen johtaakin sen radikalisoitumiseen. Lex Pihlajamäki, jonka tavoitteena oli sivareiden nujertaminen synnytti eettisten totaaliikieltäytyjien merkittävän ryhmän. Tulemalla nyt myönteisellä lailla siviilipalvelusmiesten vaatimuksia vastaan valtiolta kykenisi luultavasti vielä hillitsemään virtaa kohden totaaliikieltäytymistä. Kaikesta päätellen se ei kuitenkaan aio käyttää tätä tilaisuutta. Työministeriön luonnoksen mukainen laki sinetöi toteutessaan aseistakieltäytyjäläikkeen linjaksi suoran taistelun asevelvollisuutta vastaan, taistelun, jonka tehokkain ja paras menetelmä on joukkomittainen totaaliikieltäytyminen.

Tuomo Lankila

JOULU PAINAA PÄÄLLE...

Tässäpä muutama vinkki tilanteen laukaisemiseksi:

Isäukkossi hermostui edellisen vierailun aikana turvallisuuspoliittisista näkemyksistäsi. **KATKAISTULLA KIVÄÄRILLÄ** voit yrittää hieroa rauhaa äijän kanssa.

AKL:N JOULUKORTILLA voit kätevästi tervehtiä anoppia ja kertoa ettet valitettavasti pääse jouluillalliselle.

Pikkuveljesi lähtee sotimaan joulun jälkeen. Eipä hätää, ASEISTAKIELTÄYTYJÄN MAAILMA tukkii näsäviisaan veljesi muonitusaukon.

Vaarille tilataan Suomi taisteli -lehden sijaan uusi **ANTIMILITARISTI**, tuhti lukupaketti kovempaankin menoon.

Siskolle ensi vuodeksi **SIVARI** ja varsinkin sen yhdyssivarillista. Hakkaa menen tullen senssipalstat.

Reiskaa täytyy onnitella **RUK:iin** pääsystä. "Ajattelen-olen sivari" -**T-PAITA** vois tehdä hyvän säväyksen...

TARJOLLA LÄNSIMAISTA HAPATUSTA:

Katkaistu kivääri -rintamerkki 10,-
AKL:n joulukortti 2,-
Postikorttisarja (7 erill.) 12,-
Juha Tuomikoski:
Aseistakieltäytyjän maailma 50,-
Jouko Väänänen:
Pasifistin vakaumus 25,-
Antimilitaristi 20,-
Sivarin vuositilaus 80,-
Valkoinen T-paita 40,-

SIVARI

ISSN 0780-1696

SIVARI on Aseistakieltäytyjäliiton kuudesti vuodessa julkaisema mielipidelehti.

11. vuosikerta

Aseistakieltäytyjäliitto ry.
Rauhanasema, Veturitori
00520 Helsinki
90-140 427

Toimitus:

Tuomo Lankila
vastaava päätoimittaja
90-140 427

Tommi Lindh
toimitussihteeri

Kai Artes
toimittaja

Nanni Akkola
valokuvaaja

Lisäksi tämän numeron valmistumista edesauttoivat Virpi Artes, Raimo Koski, Tero Laine ja Kirsi Pylkäs.

Painopaikka:
LEHTISEPÄT KY
Pieksämäki - 1990

ENSIMMÄISET LAKKOSIVARIT KÄRÄJILLÄ

Timo Karjalaista, 23-vuotiasta työvälinesuunnittelijaa ja **Che Mätzkeä**, 21-vuotiasta vartija/vahtimestaria syytettiin 1. marraskuuta Espoon käräjillä siviilipalveluksen välttämistä.

Karjalainen ja Mätzke osallistuivat siviilipalvelusmiesten lakkoon viime keväänä. He keskeyttivät palveluksensa 23.4.90 ilmoittaen jatkavansa sitä oikeudenmukaisemman siviilipalveluslain aikana.

Oltuaan 3 viikkoa lakossa Karjalainen ja Mätzke ilmoittautuivat 8 muun lakkoilijan kanssa vapaaehtoisesti poliisille 15.5. vauhdittaakseen neuvotteluja viranomaisten kanssa. Poliisi toimitti heidät palveluspaikoilleen, jossa he kieltäytyivät jatkavasta palvelustaan. Kotiuttamisesta seuraa aina oikeudenkäynti ja yleensä ehdotonta vankeutta.

Karjalainen ja Mätzke kiistivät syyllistyneensä siviilipalvelun välttämiseen. Syytetyt viittasivat myös puolustusjärjelmässään mm. Euroopan neuvoston ministerineuvoston suositukseen siviilipalvelusajasta sekä YK:n ihmisoikeustoimikunnan lausuntoon palvelusajasta, joten oikeus halusi tutustua kyseisiin lausuntoihin. Tapaukset lykättiin lausunnonantamista varten tammikuun 15 päivään.

Siviilipalveluksen keskeyttäjien määrä on jatkuvasti kasvussa ja sen odotetaan entisestään lisääntyvän Aseistakieltäytyjäliiton ajaman keskeyttämiskampanjan myötä, josta Raimo Koski kertoo enemmän toisaalla tässä lehdessä.

LAKI ANTAA ODOTTA ITSEÄN

Työministeriön aikataulun mukaan hallituksen olisi tullut antaa esitys uudesta siviilipalvelulaista eduskunnalle lokakuussa. Odotetusti tämä aikataulu ei pitänyt ja lokakuu meni lakia näkemättä. Hallituksen keväällä tekemä periaatepäätös, jolla valtioneuvoston johdosääntöä muuttamalla lainvalmistelu vastuu siviilipalvelusasioissa siirrettiin työministeriölle sai sen sijaan eduskunnan siunauksen. Mikäli siviilipalveluslaki esitys annetaan tämän vuoden aikana sitä sopii odotella marraskuun alkupuolella tai sitten joulukuun alussa. Jos esitystä ei siihen mennessä tule, menee se suurella todennäköisyydellä yli vaalien, jotka ovat maaliskuussa.

Uusi siviilipalveluslaki säädetään joka tapauksessa ensi vuoden aikana - muussa tapauksessa vanha siviilipalvelun pysyväislaki astuu voimaan 1.1.92 tutkijalautakuntineen ja 12-kuukauden palvelusaikoineen. Lokakuussa palvelukseen astuneiden sivarien palvelus katkeaa kaikissa tapauksissa tuolloin, joten he tulevat selviytymään enintään 14 kuukaudella.

ALWAR SUNDELL KUOLLUT

Suomen tunnetuimpiin kuuluva rauhanaktivisti vaasalainen Alwar Sundell (s. 22.5.1906) kuoli 22 lokakuuta 84-vuotiaana. Sundell toimi mm. kansanedustajana (RKP) ja Suomen Rauhanliiton puheenjohtajana vuosina 1974-79.

Sodan aikana Alwar Sundell joutui aseistakieltäytyjänä pahamaineiseen Turun kurikomppaniin. Eräät sotilaat pitivät häntä aseistakieltäytyjien johtohahmona ja tämän takia hän joutui erityisen raa'an kohtelun uhriksi.

Sodan jälkeen Alwar Sundell jatkoi työtään aseistakieltäytymisen puolesta puuttuen usein julkisuudessa aseistakieltäytyjien sortamiseen. Muutenkin baptistipastori Alwar Sundellia on pidettävä suomalaisen pasifistisen liikkeen yhtenä uranuurtajana.

Alwar Sundell haudataan lauantaina 10 marraskuuta Vaasassa. Hänen muistoaan voi kunnioittaa esim. tukimaksulla Alwar Sundellin rauhanstipendiaarastolle ("Alwar Sundells fredsstipendiefond", VaSp. tili 497012-46110).

TOTAALITAPAAMINEN 17.11.

Järjestyksessään jo kolmas totaalitapaaminen järjestetään Rauhanasemalla Helsingissä 17.11. klo. 14.00. Totaalitapaaminen valitsee totaalivaluuskunnan järjestämään totaaliikieltäytyjien keskinäistä yhteydenpitoa ja suunnittelemaan totaalien omaa toimintaa. Perinteiseen tapaan totaalitapaamisessa annetaan neuvoja myös linnaan menon ja siellä olon arkisista kysymyksistä.

Viimeaikaiset tapahtumat, varsinkin armahduspäätökset, ovat muuttaneet totaaliikieltäytyjien asemaa suuresti ja vielä suurempia muutoksia on odotettavissa uuden lainsäädännön myötä. Näistä riittänee keskusteltavaa. Käytännönläheisempiä keskusteltavia asioita ovat Antimilitaristi-julkaisun asema ja suhde liittoon, joka tosin on ollut ongelmaton. Uusia toimintamuotoja on myös syytä miettiä.

Linnaanmeno on kullekin ainutlaatuinen "seikkailu" ja kysymyksiä varmasti riittää. Totaalitapaamisessa on keskittyneenä maan paras asiantuntemus, joten saat varmasti vastaukset mieltäsi painaviin kysymyksiin ja paikalla olevat AKL:n asiantuntijat käyvät kaikki tärkeimmät määräykset läpi.

SIVARRIUUTTISIA

Jatkoa kevään kampanjaan:

TYÖNSEISAUS TORSTAINA 15.11.1990

Aseistakieltäytyjäliitto kehottaa kaikkia palveluksessa olevia siviilipalvelusmiehiä osallistumaan torstaina 15.11.1990 päivän työnseisaukseen. Syyt:

*** Seuraavien vaatimusten puolesta:**

- siviilipalveluslaki on toimitettava välittömästi eduskunnan käsittelyyn,
- siviilipalvelus on lyhennettävä varusmiespalvelua vastaavaan aikaan,
- yleishyödylliset yhdistykset on avattava palvelupaikoiksi,
- on taattava mahdollisuus siviilipalveluksen suorittamiseen myös ulkomaanpalveluna esimerkiksi kehitysysteistyössä,
- nykyisen lain nojalla tuomitut totaalikieltäytyjät on armahdettava ja totaalikieltäytyjien rangaistuksia lievennettävä huomattavasti uudessa laissa ja
- tiedottamista siviilipalveluksesta on parannettava huomattavasti.

*** Muistutukseksi viranomaisille siitä, että viime kevään kuukauden lakko keskeytettiin, ei lopetettu.**

*** Palveluksensakeskeyttäjiä tukemiseksi.**

Onko osoitelapussa nimessäsi tai osoite- tiedoissa virheitä?

Jos on, ilmoita meille sekä väärät että oikeat tiedot (miehuiten postitse), jotta saisimme jäsenrekisterin taas kuntoon.

Virheet johtuvat jäsenrekisterin siirrosta toiseen tietokoneeseen ja toiseen rekisteriohjelmaan. Siirto ei sujunut aivan kivutta, mutta se oli pakko tehdä rekisterikoneen mennessä myyntiin.

Pahoittelemme tapahtunutta!

*** Siviilipalvelusmiehet palvelevat tällä hetkellä 240 vuorokautta liian pitkään, joten tästä ajasta voi osan käyttää hyvin omintunnon lakkoiluun.**

Aseistakieltäytyjäliitto on seurannut tiiviisti työministeriön siviilipalveluslakiluonnoksen kehittymistä ja on antanut siitä oman lausuntonsa työministeriölle tämän pyynnöstä (lakiluonnosta ja AKL:n lausuntoa voi tilata toimistolta).

Työministeriön tarkoituksena oli viedä laki eduskuntaan lokakuun aikana. Tämä ei onnistunut, koska

a) lainvalmisteluvastuun siirtämistä puolustusministeriöstä työministeriöön on jarruteltu, vaikka hallituspuolueet sopivat siirrosta jo viime keväänä. Tämän takana ovat maanpuolustus(talvisota-)hengelliset viranomaiset, jotka haluavat kiristää valmisteluvastuun siirtämisellä siviilipalvelusmiesten palvelusaikaa ylöspäin,

b) lainvalmistelu vie luultua pitemmän ajan ja lausunnonantajilla (eri ministeriöt, AKL ja pääesikunta) on ollut runsaasti muutosehdotuksia.

- KYLLÄ, ANNAN KYTTIÄ LEX PIHLAJAMÄELLE JA OSALLISTUN KESKEYTTÄMISKAMPANJAAN!
- EI, EN TÄLLÄ KERTAA KESKEYTÄ, MUTTA PIDÄN TYÖNSEISAUKSEN 15.11.1990.

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero ja -paikka _____

Puhelin palveluspaikalle _____ kotiin _____

Keskeytin/keskeytän 15.11.1990 ____ . ____ . 199__

Palvelusta ehdin suorittaa ____ kk, palvelusaika 12 kk 16 kk

POSTITA KUPONKI LIITTOON TAI SOITA! Lisätietoja antavat toiminnanjohtaja Kai Artes ja lakimies Jouni Salminen.

KYYTIÄ LEX PIHLAJAMÄELLE: KESKEYTÄ PALVELUKSESI

Työministeriössä on valmisteltu uutta lakia siviilipalveluksesta ja sen luonnos lähetettiin lausuntokierrokselle 20.9.-90. Vaikka lopulliseen lakiin varmasti tulee vielä muutoksia voi melkoisella varmuudella luottaa etteivät ne ole kovin suuria. Hallituksessa ja eduskunnassa keskusteltaneen lähinnä palvelusajan ja vankeustuomioiden pituudesta. Keskeyttäminen on tällä hetkellä paras tapa vaikuttaa tulevan siviilipalveluslain palvelusaikaan ja samalla keino lyhentää omaa siviilipalvelusta. Mitään varmaa ei vielä voi luvata siirtymävaiheesta uuteen siviilipalveluslakiin, mutta yritän kartoittaa näkymiä tämän hetken tiedoin.

Tärkeät pykälät

Seuraavat pykälät ovat keskeyttämisen kannalta tärkeitä:

1) Siviilipalvelusaika, joka työministeriön luonnoksessa on XXX päivää.

2) Siviilipalvelusrikosta koskevat pykälät, joiden mukaan palveluksensa lopettava siviilipalvelusmies tai palvelupaikkaansa saapumatta jättänyt siviilipalvelusmies on "on tuomittava siviilipalvelusrikoksesta vankeuteen ajaksi, joka vastaa puolta hänen jäljellä olevasta palvelusajastaan. Erityisesti syystä vankeutta voidaan tuomita vähintään yksi kolmasosa ja enintään kaksi kolmasosaa jäljellä olevasta palvelusajasta."

3) Eräiden rikosoikeudellisten säännösten soveltaminen, joiden mukaan vankeutta voidaan tuomita vähemmän kuin rikoslain 2 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetty vähimmäisaika. Siviilipalvelusrikoksesta tuomittua vankeusrangaistusta ei saa määrätä ehdolliseksi. Rangaistusta ei saa yhdistää muusta rikoksesta tuomittuun rangaistukseen, eikä sitä saa laskea yhteen muusta rikoksesta tuomittuun rangaistuksen kanssa.

Siviilipalvelusrikoksesta tuomittua vankeusrangaistusta ei merkitä rikosrekisteriin eikä sitä saa ottaa huomioon myöhemmin rangaistuksen koventamisperusteena.

4) Ehdonalainen vapaus: "Siviilipalvelusrikoksesta tuomittua vankeusrangaistusta suorittava voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen, jos hän ilmoittaa haluavansa suorittaa hänelle osoitetussa palvelupaikassa jäljellä olevan siviilipalveluksen asianmukaisesti loppuun". Alioikeus voi julistaa ehdonalaisen vapauden menetetyksi, jos siviilipalvelusmies syyllistyy siviilipalvelusrikokseen.

5) Vankeus- ja siviilipalvelusajan suhde: "Vankeudesta siviilipalvelukseen siirtynyt jäljellä oleva palvelusaika lasketaan siten, että rangaistuslaitoksessa suoritettu päivä vastaa kahta päivää.

Jos ehdonalaisen vapaus julistetaan menetetyksi, on tuomioissa ilmoitettava, miten paljon vankeusrangaistusta on huomioon ottaen aikaisemmin suoritettu ran-

gaistus ja siviilipalvelus vielä suoritettava. Tällöin kaksi siviilipalveluspäivää vastaa yhtä vankeuspäivää".

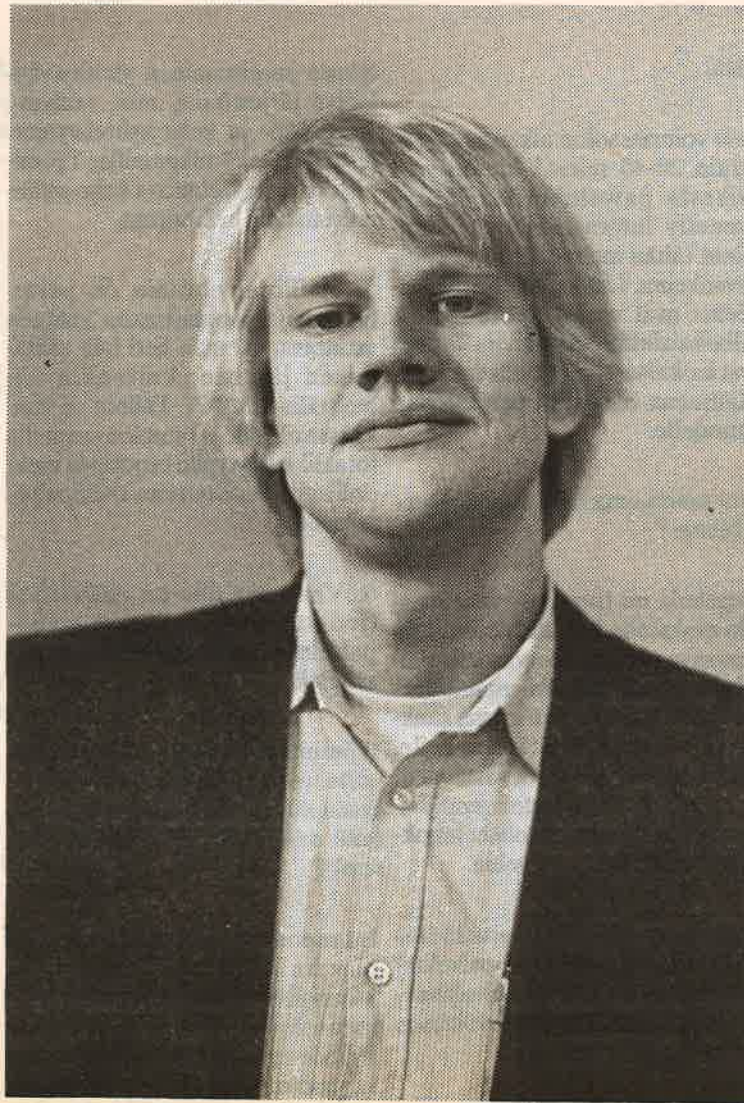
6) Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset: uuden "lain säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun siviilipalvelusmies on aloittanut palveluksensa ennen tämän lain voimaantuloa. Siviilipalvelusta XXX päivää suorittanut siviilipalvelusmies vapautuu palveluksesta lain tullessa voimaan ja hänen siviilipalvelusvelvollisuutensa katsotaan päättyneeksi".

7) Suhde aikaisemmin voimaassa olleisiin rikossäännöksiin: uuden lain mukaista käytäntöä on sen "voimaantulon jälkeen sovellettava niihin, jotka on aikaisemmin lain nojalla tuomittu siviilipalveluksen välttämiseksi tai siviilipalvelusmiehen kuuliaisuusrikoksesta".

8) Vankeusrangaistusten lyhentäminen: Siviilipalveluksen välttämiseksi tai siviilipalvelusmiehen kuuliaisuusrikoksesta tuomittujen rangaistus lyhennetään lain tullessa voimaan X kuukaudeksi. Vähintään X kuukautta vankeusrangaistusta suorittanut vapautuu rangaistuslaitoksesta ja hänen siviilipalvelusvelvollisuutensa katsotaan 39 §:n mukaisesti päättyneeksi.

Arvio lain lopullisesta muodosta

Luonnokseen ei ole kirjattu siviilipalvelusaikaa joko siksi, että ei ole haluttu lausuntoja siitä tai se on haluttu jättää hallituksen päätettäväksi. Todennäköisesti luonnokseen olisi kirjattu, jos olisi kirjattu, 3 §:ään 12 kk ja 68 §:ään 6 kk. Työministeriö esitti virallisesti jo kesällä 1988 siviilipalvelusajan lyhentämistä 14 kuukauteen. Puolustusministeriön vuonna 1989 asettama siviilipalveluslain seurantatyöryhmä esitti palveluajaksi 14-16 kuukautta. Puolustusministeriö tiedotti huhtikuussa hallitusryhmien sopineen siviilipalveluslain valmistelusta 13-14 kuukauden palvelusajan pohjalta. Työministeriö ilmoitti siviilipalvelusmieslakon aikana aloittaneensa lain valmistelun "jonka yhteydessä harkitaan mahdollisuutta siviilipalvelusmiesten palvelusajan saatamiseksi vuoden 1986 tasolle" eli 12 kuukauteen, joka olikin virka-

Raimo Koski on AKL:n hallituksen jäsen ja pitkäaikainen aseistakieltäytyjäaktivisti. (Kuva: Petri Koivumäki)

miestyönä valmisteltujen ensimmäisten epävirallisten luonnosten mainitsema palvelusaika.

Palvelusaika tulee olemaan tärkein keskustelunaihe lain eduskuntakäsittelyssä ja mielipiteet eroavat suurestikin sen suhteen. Tällä hetkellä näyttää siltä, että puolustushallinnon ja toisaalta hallituksen pääpuoleen eli kokoomuksen on vaikeaa niellä siviilipalveluksen lyhentämistä alle kolmentoista kuukauden. Toisaalta SMP:n lähdettyä hallituksesta poistui sieltä kaikkein vihamielisimmän siviilipalvelusmiehiin suhtautunut poliittinen ryhmä.

Vankeustuomioista on presidentti Koivistokin jo tavallaan ilmaissut mielipiteensä myöntäessään Robert Ryömälle armahduksen vasta 6 kk tuomion suorittamisen jälkeen. Uskon että 6 kuukaudesta on ollen valmiita tinkimään ja 6 kuukautta muodostuisi maksimirangaistukseksi.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset tämänhetkessä muodossaan säästävät viranomaiset harmeilta ja epätietoisuudelta. Arvioisin voimaantulo- ja siirtymäsäännösten muuttumisen luonnoksen muodosta huonompaan hyvin epätodennäköisiksi sillä uuden lain säätämisen tärkeimpänä tavoitteena on ratkaista totaaliongelma.

Keskeyttämiskampanja käyntiin!

Mitä toiminnallisia johtopäätöksiä tulisi edellä sanotusta tehdä. Mielestäni ne ovat seuraavat:

Keskeyttäminen kannattaa: Mikäli siviilipalveluksesi on loppumaisillaan joutuisit palvelemaan täydet 16 kk, mutta jos keskeytät ja prosessi viivästyy tuomion täytäntöönpanon osalta (valitus hoviin ja mahdollisesti anot täytäntöönpanon lykkäystä) siten, että uusi laki tulee sitä ennen voimaan, joudut palvelemaan vain uuden lain mukaisesti. Tarpeellinen viivytys on varsin helppo aikaansaada. Hovi-oikeuskäsittely yksinään kestää monin paikoin vuoden ja raastuvanpäätöskäin viipyy keskeyttämisestä n. 2-4 kk. Täytäntöönpanon lykkäystä voivat paikalliset viranomaiset myöntää enintään vuoden ja oikeusministeriö toisen. Lykkäystä on helppo saada vähänkin päteväällä syyllä.

Keskeyttäminen on samalla kannanotto: Mitä useampi keskeyttää esim. jo 8 kk palvelun jälkeen sitä suurempi paine kohdistuu päättäjiin säättää juuri sen pituinen palvelusaika. Keskeyttäminen painostaa myös säätämään uuden lain nopeammin.

Luonnoksen katumuspykälä (36 §) on automaatti: Jos uuden lain palvelusaika on pitempi kuin palvelemasi aika, voit katua ja mennä vankilan sijasta jatkamaan siviilipalvelusta. Tietysti tiukka linja olisi tavoitteiden saavuttamisen kan-

nalta ehdottomasti parempi ja voi systeemin sekoittamistakin pitää asevelvollisuuden vastaisena toimintana. Voit mahdollisesti myös jaksottaa palveluksen suorittamisen itsellesi sopivammin (tulosten jakautuminen tasaisemmin verotuksen kannalta, talouden korjaaminen yms.). Vankilavaihtoehtossa lienee vielä helpompi sopia mieleinen ajankohta.

Tee pikainen tutustumiskäynti vankilaan: Merkintää rikosrekisteriin ei tule - ainutlaatuinen mahdollisuus tehdä "sightseeing-reisu" eksoottiseen ympäristöön - loistava kesälomaidea.

Liitosta saat ilmaista ja asiantuntevaa oikeusapua: Lakimiehemme hoitaa suurimman osan koko maan sivarilakiin liittyvistä oikeusjutuista.

Keskeyttäminen on tehokas toimintamuoto

Kampanjan tavoite on tietysti saada mahdollisimman hyvä sivarilaki mahdollisimman nopeasti. Keväällä keskeytettyä lakkoa voisi tietysti jatkaa mutta sen teho jäisi pieneksi ja edellyttäisi melkoisia järjestelyjä. Yleinen sivarilakko oli merkittävä voimannäyte ja osoitti mahdolliseksi sellaista mihin ei aiemmin oltu uskottu. Yleinen lakko ei kuitenkaan enää ole välttämättä paras toimintamuoto. Se ei herättäisi enää samanlaista julkisuutta kuin ensimmäisellä kerralla.

Kevään lakko osoitti myös, ettei poliitikkoja ja viranomaisia huoleta, vaikka siviilipalvelusmiehet olisivat luvatta poissa palveluspaikoiltaan kuukausikaupalla. Viranomaiset toivoivat ja toivovat hoitavansa siviilipalveluslakon mahdollisimman hiljaisesti ja ovat siksi valmiit katsomaan siviilipalvelusmiesten lakkoilua läpi sormien välttääkseen uusien totaaliikieltäyttyjen esinmarssin. Se mitä virallinen Suomi pelkää onkin juuri totaaliikieltäyttyjen lukumäärän kasvu ja sen mukana Suomen kyseenalainen maine maailmalla. Keskeyttämiskampanja iskee juuri arkaan paikkaan. Yleiseen lakkoon nähden sen etuna etuna on suurempi teho, järjestelyjen helppous ja keskeyttäjille lyhyempi palvelusaika.

Keskeyttämisestä on puhuttu ja kirjoitettu aikaisemminkin, mutta nyt alamme varsinaisesti kerätä nimiä. Kevään lakon yhteydessä kertyi jo 15 keskeyttäjää. Seuraamme tilannetta sisäisessä tiedotuksessa ja tiedotamme niistä julkisemmin esim. lain eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

Raimo Koski

LINDH VASTAA KUN SIVARI KYSY

Aseistakieltäytyjäliitto jätti 5.10 työministeriölle lausuntonsa ministeriön luonnokseen uudeksi siviilipalvelulaiksi. Liiton puheenjohtaja Tommi Lindh vastaa seuraavassa SIVARin kysymyksiin lakiluonnoksesta ja liiton kannoista.

Nykyinen siviilipalveluslaki on väliaikaislaki, jonka voimassaolo päättyy vuoden 1991 lopulla. Lailla pidennettiin siviilipalvelus 12 kuukaudesta 16 kuukauteen. Mihin tällä pyrittiin?

Silloisen puolustusministerin mukaan Lex Pihlajamäeksi ristityn lain tavoitteena oli siviilipalveluksen sisällöllinen murentaminen kehittämällä siitä aseellista maanpuolustusta tukevaa toimintaa ja toisaalta sivarien määrän vähentäminen.

Palveluksen pidentämisen sanottiin olevan uusi tapa mitata siviilipalvelukseen hakutuvan vakaumusta. Lain pohjana olleessa hallituksen esityksessä katsottiin, että on "kaikin puolin hyödyllistä tukea toimenpiteitä, jotka ovat omiaan vaikuttamaan siihen, että aseistakieltäytyjät pyrkivät valitsemaan aseettoman palveluksen siviilipalveluksen sijaan".

Onnistuttiinko näissä tavoitteissa?

Aseistakieltäytyjien vastustajat eivät onnistuneet tavoitteissaan. Siviilipalveluksen sisältöä ei hartaisesti halusta huolimatta onnistuttu käytännössä militarisoimaan. Vaikka laki puhuu siviilipalveluksesta ensi sijaisesti pelastus- ja ensiapualalla, on potentiaalisesti militarisoitavien palveluspaikkojen osuus nykyisin pienempi kuin vanhan järjestelmän aikana. Siviilipalveluksen pidennys ei ole työministeriön tilastojen mukaan merkittävästi vaikuttanut siviilipalvelusmiesten määrään. Sen sijaan pidennys toimii käytännössä rangaistuksena aseistakieltäytymisestä.

Puolustusministeriön siviilipalveluksen seurantatyöryhmä katsoi raportissaan 28.2.1990, että "siviilipalvelusjärjestelmän tulisi olla sellainen, että rangaistuksen käyttöön jouduttaisiin turvautumaan mahdollisimman vähän" ja että "siviilipalvelusjärjestelmän yhtenä onnistuneisuuden mittarina voitaisiin pitää sitä, miten vähäisillä vankeuteen johtavilla rangaistus-seuraamuksilla se voi toimia". Työryhmän asettaman mittarin mukaan nykyinen lainsäädäntö saa varsin huonot arvosanat. Edes 11-12 kuukauden tuomion uhalla ei olla pystytty estämään aseistakieltäytyjiä protestoinnista lainsäädäntöä vastaan kieltäytymällä osittain tai kokonaan siviilipalveluk-

sesta.

Lain voimassaolon aikana on vuosittain 20-40 miestä kieltäytynyt kaikesta palveluksesta. Heistä Amnesty International on adoptoinut tähän mennessä 18 mielipidevankeina. Lisäksi siviilipalvelusmiehet ovat useasti protestoineet väliaikaislakia vastaan ja monet ovat katkaisseet palveluksensa vastalauseena erityisesti palvelusajan pituudelle.

Mitä muita ongelmia on nykyisessä laissa?

Ongelmia on tuottanut väliaikaislain mukainen kertausharjoituksia korvaava palvelu. Korvaavalla palvelulla ei ole mitään muuta varsinaista funktiota kuin toimia sanktiona reservin kieltäytymiselle. Korvaavasta palvelusta vastanneet viranomaisetkaan, kuten ympäristöministeriö, eivät ole olleet innokkaita kehittämään palvelua.

Muita voimassaolevan lainsäädännön puutteita ovat siviilipalveluksen alistettu asevelvollisuuden suhteen sekä siviilipalveluksen hajautettu hallintomalli.

Aseistakieltäytyjäliitto on alusta saakka pontevasti arvostellut nykyistä siviilipalveluslakia. Kerrotaapas muistini virkistykseksi AKL:n vaatimukset oikeudenmukaisesta siviilipalvelusta.

Aseistakieltäytyjäliiton mielestä siviilipalvelussäädösten yhtenä lähtökohdana tulee olla, ettei sanktioiden avulla pyritä muuttamaan aseistakieltäytyjien vakaumuksia, vaan siviilipalvelusta tulisi pitää omantunnonvapaudesta johdettavana vaihtoehtona asevelvollisuuden suorittamiselle puolustusvoimissa. Täten siviilipalvelusaika ei saisi olla pitempi kuin asepalvelusaika.

AKL katsoo, että siviilipalveluslainsäädännön tulee täyttää seuraavat perusvaatimukset:

1. Aseistakieltäytyjät on vapautettava asevelvollisuudesta kokonaan, eikä vain asevelvollisuuden suorittamisesta rauhan aikana.
2. Siviilipalvelusajan tulee olla saman pituinen kuin varusmiesten palvelusajan.
3. Totaalikieltäytyjien vankeusrangaistuksia on lyhennettävä merkittävästi nykyisestäään (enintään 4 kuukautta vankeutta).
4. Siviilipalveluksen kaikki siteet puolustushallintoon on katkaistava ja siviilipalvelus on kehitettävä rauhaa edistäväksi vaihtoehtoispalveluksi mahdollistamalla palve-

luksen suorittaminen yleishyödyllisissä järjestöissä, mm. rauhan-, ympäristö- ja kehitysyhteistyöjärjestöissä, sekä ulkomailla. Työministeriön on vastattava koko siviilipalveluksen hallinnosta.

5. Siviilipalveluslain on palvelusajan ja rangaistusten suhteen astuttava voimaan heti lain säätämisen jälkeen, kuitenkin viimeistään 1.3.1991. Tällöin on vankeudessa oleville ja tuomion saaneille totaalkieltäytyjille tarjottava mahdollisuus uudistettuun siviilipalvelukseen.

6. Viranomaisille on määrättävä tiedottamisvelvollisuus siviilipalvelukseen hakemisesta ja sen sisällöstä.

Työministeriö antoi syyskuun lopulla lausuntokierrokselle esityksensä uudeksi siviilipalvelulaiksi, mitä mieltä olet esityksestä yleisesti?

Luonnos on edistystä voimassa olevaan lakiin verrattuna. Laki luonnoksessa siviilipalvelus irrotetaan nykyistä selvemmin asevelvollisuudesta kohti itsenäistä palvelusmuotoa. Niin ikään palveluksen mahdollistaminen kirkon ja yleishyödyllisten järjestöjen piirissä on selvää edistystä. Kuitenkin luonnoksessa on selviä puutteita joita tulisi ehdottomasti korjata. Siviilipalvelusaika, joka luonnoksessa on jätetty auki, tulisi olla saman pituinen kuin asepalvelusaika. Lisäksi suuria puutteita löytyy mm. aseistakieltäytymisoikeuden rajaamisesta ainoastaan rauhan ajaksi sekä siviilipalvelusvelvollisten rangaistusmääräyksistä.

Vaikka kehityssuunta on oikea, niin tämän luonnoksen muodossa ongelmat ainoastaan lievenisivät. Niin kauan kun siviilipalvelusaika on pitempi kuin varusmiespalvelusaika, totaalkieltäytyjien määrä tulee pysymään korkeana. Työministeriön esitystä paremman pohjan uudelle siviilipalveluslaille tarjoaa kansanedustaja Backmanin ym. eduskunnalle 3.5.1990 jättämä esitys siviilipalveluslaiksi.

Aseistakieltäytymisoikeus pitäisi taata myös sota-aikana?

Kyllä. Kun puolustusvoimatkaan eivät pitäne tarpeellisenä, että aseistakieltäytyjiä kutsuttaisiin sotapalvelukseen sodan aikana, on täysin tarpeetonta rajata oikeus kieltäytyä ainoastaan rauhan ajaksi. On luonnollista, että perustuslain mukainen maanpuolustusvelvollisuus niin kauan kuin sellainen on hallitusmuodossa mukana koskee myös siviilipalvelusmiehiä, mutta tämä ei edellytä asevoimiin osallistumista.

Mitä mieltä olet siviilipalveluksen sisällön määrittelystä lakiesityksessä?

Luonnoksen mukainen siviilipalveluksen sisällön määrittely antaa ymmärtää, että siviilipalvelusmiehiä halutaan käyttää lähinnä halpana työvoimana. Tämä korostuu varsinkin toisen momentin tehtäväluettelossa, jossa ei esim. rauhantai kehitysyhteistyötä mainita lainkaan. Aseistakieltäytyjäliiton mielestä siviilipalvelukselle tulisi asettaa rauhaa edistävät tavoitteet ja nämä tulee näkyä tehtäväluettelossa. Siviilipalveluskoulutuksessa tulee korostaa rauhan- ja kansainvälisyyskasvatusta.

Palvelusaika on taas suurimman kiistan kohde, eikö totta?

Näin on. On mielenkiintoista, että työministeriöllä ei ollut poliittista uskallusta kirjata luonnokseen 12 kuukauden palvelusaikaa, jota sillä suunnalla on tuontuostakin vilauteltu. Palvelusaika on luonnoksessa jätetty auki. Kuitenkin 18 §:ssä kirjattu henkilökohtaisten lomien määrä viittaa siihen, että tavoitteena on n. 12-13 kuukauden siviilipalvelus.

Tasavertaisuuden nimissä siviilipalvelusaika ei saa olla pitempi kuin varusmiespalvelusaika. Kun mm. kansainvälissä yhteyksissä verrataan siviilipalvelusaikaa asepalvelusaikaan, lasketaan asepalvelusajaksi varusmiespalveluksen peruspalvelusaika, eli 8 kuukautta.

Usein siviilipalveluksen pitempää kestoa on perusteltu sillä, että varusmiesten palvelusviikko olisi huomattavasti pitempi kuin siviilipalvelusmiesten. Onkin totta, että varusmiesten vapaa-aikaa rajoitetaan toisella tavalla kuin siviilipalvelusmiesten. Kuitenkin nämä rajoitukset lähtevät armeijan omista sisäisistä säännöistä, joiden siirtäminen siviilipalvelukseen olisi perustuslain vastaista. Lisäksi on todettu (mm. työministeriön 1980 asettama ns. Längin työryhmä), että eri palvelusmuotojen sisällä on olemassa suurempia eroja kuin niitten välillä. Aseistakieltäytyjäliitto ei näe perusteluja sille, että siviilipalvelusaika olisi pitempi kuin varusmiespalvelusaika.

Mitä mieltä olet lakiesityksen kaavailemasta siviilipalveluksen uudesta käytännöllisestä hallintomallista?

On tärkeää, että työministeriö vastaa mahdollisimman pitkälle siviilipalveluksen täytäntöönpanosta. Lakiesityksen mukainen muutoksenhakulautakunnan perustaminen olisi paikallaan, kuitenkin sillä varauksella, että lautakunnassa tulee olla edustettuina ainoastaan siviiliviranomaiset sekä siviilipalvelusmiehet.

Suomen suurin aseistakieltäytyjä Tommi An

Sijoitus päätösvaltaa ei tulisi hajoittaa lakiesityksen ehdottamalla tavalla eri siviilipalveluskeskusten (koulutuskeskusten) välille, koska tämä johtaa epäselvyyksiin siirtojen hoitamisessa. Työministeriön alaisuuteen tulisi perustaa hallinnollinen siviilipalveluskeskus, joka vastaisi sijoittamisesta. Käytännössä sijoittamiset pitäisi kuitenkin hoitaa koulutuskeskusten kautta, jolloin siviilipalvelusmies voisi itse paremmin vaikuttaa sijoittamis päätökseen. Korvaavista kertausharjoituksista, joita esitys kutsuu uudella nimellä täydennyspalvelukseksi, tulee tietysti luopua kokonaan.

Entä uusmuotoinen kieltäytymismenettely?

Luonnoksessa ei ole huomioitu totaalkieltäytyjiä, joita tulee edelleen olemaan runsaasti, mikäli palvelusaika ei lyhene riittävästi. Kiel-

ero Lindh koreana syysliittokokouksessa.

vuosittaista määrää. Nykyinen järjestelmä, jossa on neljä palveluseenastumisaikaa, toimii. Edelleenkin tulisi olla vähintään neljä yleistä palveluksen alkamisajankohtaa vuodessa.

Laissa tulisi määritellä, mikä on "hyvissä ajoissa". Nykyisen järjestelmän puutteena on usein ollut liian lyhyt varoitusaika palveluseenastumiselle. Liitto pitää kahta kuukautta sopivana varoitusaikana.

Luonnoksen mukaan ainoastaan työministeriön osoittaman lääkärin lausunto kelpaa vapauttamispäätökseen. Tämä on vastoin nykyistä käytäntöä (ja asevelvollisuuslakia). Aseistakieltäytyjäliitto ei näe syytä, miksi ainoastaan työministeriön osoittama lääkäri voisi antaa lausunnon vapauttamista koskevaa päätöstä varten. Tieteenkin työministeriön on voitava tarkastuttaa asianomaisen terveydentila uudestaan osoittamallaan lääkärillä. Lisäksi liitto katsoo, ettei yli 25 vuotiaiden kohdalla tulisi enää toimeenpanna uusia lääkärintarkastuksia.

Nykyisen lainsäädännön aikana on ilmennyt ongelmia palvelupaikkojen tekemisessä kotiuttamispäätöksissä. Kotiuttamispäätöksen teko on liiton mielestä siirrettävä työministeriölle, jolloin kotiuttamista ei voida enää käyttää esim. epävirallisena rangaistuksena.

Lakiluonnoksen mukaan lykkäyslakemus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen palveluksen alkamista, vaikka 11 §:ssä ei ole määrätty selvää varoitusaikaa palveluseenastumiselle. Siviilipalvelusmiesten oikeusturva kärsii huomattavasti, mikäli oikeutta tehdä lykkäysanomusta ruvetaan rajoittamaan. Tärkeintä on, että palveluseenastumismääräys annetaan ajoissa, jolloin siviilipalvelusmiehet myös hyvissä ajoissa tulevat hakemaan lykkäystä.

Vaikka palvelusaika on luonnoksessa jätetty avoimeksi olisi luonnoksen mukaan henkilökohtaisten lomien määrä olisi 17 päivää, joka nykyisten suhteiden mukaan viittäisi yli 12 kuukauden palvelusaikaan. 240 päivän palvelusaika tarkoittaisi nykyisin 14 päivää henkilökohtaista lomaa palveluksen aikana. Liiton kanta on, että henkilökohtaisten lomien määrää tulikin lisätä niin siviilipalvelusmiesten kuin varusmiestenkin kohdalla. Henkilökohtaisten lomien osalta siviilipalvelusmiehen on voitava itse vaikuttaa siihen milloin loma pidetään.

Luonnoksen 19 § antaa kuvan, että osallistumista poliittiseen toimintaan voidaan rajoittaa siviilipalvelusmiesten kohdalla. Koska siviilipalvelusmiehen osallistumista poliittiseen toimintaan ei perustuslain mukaan voida rajoittaa, liitto

pitää tätä pykälää luonnoksen muodossa tarpeettomana. Lisäksi pykälässä ei ole mainittu ollenkaan osallistumista rauhan-, ympäristö- ja kehitysyhteistyöjärjestöjen toimintaan, joita liiton mielestä tulisi erityisesti edistää.

Oletko tyytyväinen siihen, että tämänkin esityksen myötä palvelupaikkavalikoiman laajentaminen tulisi toteutumaan?

On huomattavana parannus, että luonnoksen mukaan palvelusta voisi suorittaa järjestöissä. AKL pitää tärkeänä, että erityisesti rauhan-, ympäristö- ja kehitysyhteistyöjärjestöille annetaan mahdollisuus käyttää siviilipalvelusmiehiä. Palvelupaikkavalikoimaan ei kuitenkaan ole sisällytetty mahdollisuutta palvelu ulkomailta, esim. kehitysyhteistyötehtävissä. Useimmissa Euroopan maissa on jo toteutunut mahdollisuus palvelu ulkomailta. Myös Suomessa ovat varsin laajat piirit vaatineet ulkomaanpalveluksen toteuttamista.

Miten sivarien sosiaalis-taloudellinen asema tulisi järjestymään lakiesityksen mukaan ja miten se pitäisi järjestää?

Koska siviilipalvelusmiehille yleensä ei järjestetä vaatetusta, tulisi heille voida maksaa vaatetusrahaa. Liitto ei pidä hyvänä viitauksia asevelvollisuuslakiin, koska nämä aina aiheuttavat väärinkäsityksiä. Sen sijaan olisi erikseen säädettävä varusmiesten taloudellisia ja sosiaalisia etuuksia vastaavat säännökset siviilipalvelusmiesten eduista. Esim. sotilasavustusjärjestelmän rinnalle tulisi säätää siviilipalvelusapusäädoksiä.

Entäs oikeusturva?

Luonnoksessa velvollisuus noudattaa palvelupaikassa annettuja ohjeita on muotoiltu liian yleiseksi. Siviilipalvelusmiehen oikeusturvan kannalta on tärkeää, että ainoastaan hänen esimiehensä voivat antaa hänelle määräyksiä ja että sääntöjen vastaisia määräyksiä ei tarvitse toteuttaa. Nykyisen lainsäädännön aikana on ilmennyt tapauksia, joissa siviilipalvelusmiehiä on määrätty sääntöjen vastaisiin tehtäviin, esim. hoitamaan laitoksen työntekijän yksityisasiota.

Mitä esitys sanoo sivarien työajasta?

Luonnoksessa siviilipalvelusmiehen työaika on jätetty auki. Tarkoituksenmukaista ja siviilipalvelusmiehen oikeusturvan kannalta olennaista on, että työaika on sama kuin laitoksessa yleisesti noudatettava.

Lakiesityksen on keksitty uusi kurinpitörangaistus: päivärahan menetyks, kuinka kommentoit?

Koska ylipäättänsä kurinpitörangaistuksia joudutaan siviilipalveluksessa käyttämään varsin harvoin, en näe syytä uusien rangaistusmuotojen keksimiselle. Siviilipalvelus on luonteeltaan siviilityötä ja rangaistukset vain korostavat siviilipalveluksen pakolluonnetta. Lisäksi luvattomasta poissaolosta, joka lienee tavallisin rikkomus, seuraa joka tapauksessa päivärahan menetys. Lisäksi pykälästä puuttuu kielto antaa samasta rikkomuksesta useita rangaistuksia.

Suullisista huomautuksista tulee luopua, koska niiden sisältöä ei kyetä luotettavasti todistamaan suulliseen huomautukseen vedottaessa, esim. oikeudenkäynnissä.

Aseistakieltäytyjäliitto katsoo, että siviilipalvelusmiesten oikeusturva on pidettävä tärkeämpänä kuin sitä, että kurinpitörangaistus mahdollisesti jäisi toteutumatta jäljellä olevan palvelusajan takia. Liitto ei myöskään näe, että järjestys tai turvallisuus vaarantuisi sen takia, ettei rangaistusta heti panna täytäntöön. (Tilanteissa, joissa siviilipalvelusmies olisi vakava uhka järjestykselle tai turvallisuudelle turvauduttaneen virka-apuun.)

Entä totaalkieltäytyjien tuomiot?

Luonnoksessa ei ole tarpeeksi otettu huomioon tilannetta, jossa siviilipalvelusmies jää saapumatta palvelukseen haluamatta kuitenkaan kieltäytyä kokonaan siitä. Lisäksi siviilipalvelusrikoksesta annetaan mahdollisuus tuomita vankeutta jopa kaksi kolmasosaa jäljellä olevasta palvelusajasta. Tämä on ristiriidassa niiden eri tahojen lausuntojen kanssa, joiden mukaan totaalkieltäytyjien vankeustuomioita lyhennettäisiin tuntuvasti. Aseistakieltäytyjäliitto ei periaatteessa hyväksy minkäänlaisia vankeustuomioita totaalkieltäytyjille. Liitto kuitenkin näkee vankeustuomioiden olevan loogista seurausta siviilipalveluksen pakolluonteesta, mutta katsoo, etteivät vankeustuomiot missään tapauksessa saa ylittää yli puolta (enintään 4 kuukautta) jäljellä olevasta palvelusajasta. Tärkeää on myös, ettei vankeusrangaistuksille säädetä minimirajaa, jotta pystyttäisiin toimimaan joustavasti.

Eräät siviilipalvelusrikosta koskevat erityissäännökset ovat perusteltuja. Liitto katsoo kuitenkin, että tuomio on voitava antaa myös ehdollisena, varsinkin tilanteissa joissa tuomio olosuhteisiin nähden olisi kohtuuton. Tilanteissa, joissa siviilipalvelusrikos on johtunut asianomaisen tietämättömyydestä tai joissa asianomainen muusta syystä haluaa suorittaa siviilipalveluksensa loppuun, on erityisen tärkeää, että tähän annetaan mahdollisuus. Siirtyminen vankilasta takaisin siviilipalvelukseen on tehtävä helpommaksi.

Vankeusrangaistuksen raukeamisaika on liian pitkä verrattuna rangaistuksen pituuteen. Rikoslain mukainen raukeamisaika olisi kaksi vuotta.

Siviilipalvelusmiehen oikeusturvan kannalta on erityisen tärkeää, ettei kotiuttamispäätöstä tai rikosilmoitusta saa tehdä muu taho kuin työministeriö. Nykyisen lain aikana on ollut lukuisia tapauksia, joissa palvelupaikka on tarpeettomasti kotiuttanut ja tehnyt rikosilmoituksen siviilipalvelusmiehestä. Tämä on siviilipalvelusmiehen kohdalla merkinnyt joko ikävää ainakin usean kuukauden keskeytystä palveluksen suorittamisessa tai pahimmassa tapauksessa turhaa vankeustuomiota.

Miksi AKL ei niele kertausharjoituksista kieltäytyneiden täydennyspalvelua?

Lakiluonnoksessa on erittäin huolestuttavaa että reservin kertausharjoituksista kieltäytyneet kutsutaisiin sen mukaan automaattisesti "täydennyspalvelukseen". Tämä osoittaa, että palveluksen ainoa tarkoitus on toimia sanktiona reservin kieltäytymiselle. Kummallista, että siviiliviranomaisia tällä tavalla paimennetaan palvelemaan puolustusvoimien näennäistarpeita. Täydennyspalvelusta ei voida perustella tasavertaisuudellakaan, koska läheskään kaikki asevelvollisuuden suorittaneet eivät saa kutsua kertausharjoituksiin.

Luonnoksessa puhutaan viranomaisten neuvontavelvollisuudesta, mitä siihen sanot?

Viranomaiset ovat tähän mennessä, mm. eduskunnan oikeusasiamiehen päätöksistä huolimatta, laiminlyöneet velvollisuutensa tiedottaa mahdollisuudesta hakea siviilipalvelukseen. Varsinkin reservin kertausharjoituksiin kutsuttaville olisi tiedotettava kieltäytymismahdollisuudesta, jotta vältyttäisiin turhilta oikeudenkäynneiltä. AKL:n mielestä on tärkeää, että luonnoksen neuvontavelvollisuus muutetaan tiedottamisvelvollisuudeksi.

Milloin uuden lain pitäisi mielestäsi tulla voimaan? Odotellaanko kiltisti vuoden 1992 alkuun?

Liitto pitää tärkeänä, että uusi siviilipalveluslaki, varsinkin palvelusajan ja vankeusrangaistusten suhteen, astuu voimaan mahdollisimman pian ja jo ennen nykyisen lain umpeutumista (viimeistään 1.3.1991). Lisäksi tulisi niille, jotka ovat nykyisen lain puutteiden takia kieltäytyneet suorittamasta siviilipalvelusta, tarjota mahdollisuus hakea uudistettuun siviilipalvelukseen. Lakiluonnoksen 68 §:n mukainen lyhennetty vankeusrangaistus saa olla enintään 4 kuukautta.

Lakiluonnos pitää sisällään määräykset palveluseenastumisesta ja käytännön seikoista kuten lomista jne. Miten liitto suhtautuu näihin esityksiin?

Luonnoksessa ei ole määritelty palveluseenastumisajankohtien

PÄÄESIKUNTA TUKOSSA!

Valokuvat: Nanni Akkola

"Harjoitus 90" käynnissä. Osa mielenosoittajista on asettunut istumaan ja vahtimestarit kyrrälevät voimattomina.

YK:n päivänä 24.10. klo 12.00 n. 30 kyltein ja banderollein varustautunutta mielenosoittajaa tukki yhden pääesikunnan sisäänkäynneistä istuutamalla porttikäytävään.

Mielenosoittajien annettiin olla paikalla 20 minuuttia, jonka jälkeen poliisit kantoivat heidät Kasarmitorille, jossa jatkettiin mielenosoitusta poliisien kerättyä nimi- ja osoitetiedot mielenosoittajilta. Paikalla oli runsaasti tiedotusvälineiden edustajia.

Mielenosoittajat esittelivät itsensä "Harjoitus 90 -liikkeen" jäseniksi ja ilmoittivat protestoivansa armeijan sotaharjoitusten ajankohtaa ja ajoitusta. Tilai-

suudessa nähtiin niin Rauhanpupun, AKL:n, Sadankomitean kuin Rauhanpuolustajien aktivistejä, jotka tosin olivat paikalla yksityishenkilöinä.

Kutsu kuulusteluihin

Juuri saamiemme tietojen mukaan mielenosoittajat on kutsuttu kuulusteluihin viikolla 45. Pääsemme seuraamaan oikeudenkäyntejä ilmeisesti tulevan talven aikana.

Armeijan uusien esterata. Toiset pomppivat välistä, toiset kierrivät korttelin toiselle puolelle.

Harjoitus 90 -liike

Harjoitus 90 -liike oli spontaanisti syntynyt pasifistinen yhdenasian kansalaisliike. Se koostui eri rauhanjärjestöjen aktivisteista sekä muista Suomen kansalaisista.

Liike vastusti Suomen armeijan "Harjoitus 90" -suursotaharjoituksen järjestämistä joulukuun 15.-26.1990, koska se ajoittui osittain YK:n aseidenriisuntaviikolle (21.-28.10.1990).

Liikkeen enemmistön asuessa Helsingissä, se päätti valita kohteekseen pääesikunnan, koska sotaharjoituksia johdetaan sieltä käsin.

Painottaakseen protestiaan ja varmistaakseen pääesikunnan huomion liikkeen jäsenet tukkivat pääesikunnan sisäänkäynnin yhdeksi tunniksi YK:n päivänä.

Sisäänkäynnin tukkiminen tapahtui väkivallattomasti ns. ihmismuurimenetelmää käyttämällä.

Tapahtuman jälkeen Harjoitus 90 -liike osallistui illan rauhankulkueseen.

Miksi sotaleikkejä aseidenriisuntaviikolla?

Vanhemman konstaapelin verensuoni nousi ja hän menetti malttinsa. Kuvassa käsirysi lehdistön valokuvaajan kanssa.

SUOMEN RAUHANJÄRJESTÖJEN VASTALAUSE

Asiastakioltäytyjäliitto, Helsingin yliopiston Rauhanpiippu, Suomen Rauhanliitto - YK-yhdistys ja Suomen Sadankomitealiitto toimittivat samana päivänä pääesikuntaan kirjallisen vastalauseen sotaharjoitusten ajankohdasta. Se osoitettiin Suomen puolustusvoimien ylipäällikkö Mauno Koivistolle ja komentaja Jan Klenbergille. Myös Suomen Rauhanpuolustajat ilmoittivat yhtyvän vastalauseeseen.

Rauhanjärjestöt pelkäävät, että joka toinen vuosi järjestettävien suursotaharjoitusten ajoitus on osoitus puolustusvoimien välinpitämättömyydestä Yhdistyneitä Kansakuntia ja varsinkin aseidenriisuntaa kohtaan. Tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun armeija järjestää näyttäviä sotaharjoituksia YK:n päivänä ja aseidenriisuntaviikolla.

Kansainvälinen vaikutus

Suomi on korostanut kansainvälisesti rauhantahtoista ulkopolitiikkaansa ja ei-sotilaallisten ratkaisujen merkitystä kansainvälisissä kriiseissä. Tällä hetkellä Suomen uskottavuus mm. YK:n turvallisuusneuvoston jäsenenä on kyseenalaista.

Selvitys ja anteeksipyyntö

Rauhanjärjestöt vaativat Suomen puolustusvoimien johdolta julkista selvitystä asiasta ja anteeksipyyntöä sekä Yhdistyneiltä Kansakunnilta että Suomen kansalta.

Klenbergin kommentti

Komentaja Klenberg ilmoitti myöhemmin iltapäivällä, ettei hän ymmärrä mielenosoittajien näkökulmaa ja ettei hän ota vastaan rauhanjärjestöjen paheksuntaa. Hän viittasi YK:n perustuskirjan 51. artiklaan, jossa on annettu kaikille jäsenvaltioille peruuttamaton oikeus turvallisuutensa puolustamiseen.

Hii...op! Poliiseille jäi vain kaksi vaihtoehtoa. He valitsivat toisen...

RYHDY YHDYSSIVARIKSI!

SIVARI-lehden perinteinen palvelumuoto, yhdyssivariluettelo on nyt vuoden ollut retuperällä. Palveluspaikkojen yhdyshenkilöistä koostuva lista on hyödyllinen lähinnä palveluspaikkaa hakeville siviilipalvelukseen aikoville. Mikäli olet aloittanut palveluksesi muutama kuukausi sitten ja olet kiinnostunut vastaamaan palveluspaikkaasi koskeviin tiedusteluihin, ilmoita meille:

Nimesi
Osoitteesi
Palveluspaikkasi
Palveluspaikan sijaintikunta
Palveluspaikan puhelinnumero
Palvelusaikasi päättymiskuukausi (Esim. 4/90)

Saatujen tietojen perusteella julkaisemme seuraavassa numerossa (6/1990) uuden yhdyssivariluettelon.

Lähetä tiedot osoitteella:

Aseistakieltäytyjäliitto ry.
Rauhanasema
Veturitori
00520 Helsinki

Tai soita numeroon: 90-140 427

MUSEOVIRASTON RAKENNUSHISTORIAN OSASTON RESTAUROINTITOIMISTOSSA PAIKKA SIVIILIPALVELUSMIEHELLE

Etusijalla restauroinnista ja korjausrakentamisesta kiinnostunut arkkitehtipiskelija tai valmis arkkitehti, rakennusarkkitehti tai maisema-arkkitehti.

Tiedustelut: va tstopäällikkö Maire Mattinen, p.90-651 611
Museovirasto /Rho
Ritarihuone
PL 187
00171 Helsinki

Museoviraston kuvalaitys etsii myös siviilipalvelusmiestä valokuvaustehtäviin.

Tiedustelut: valokuvaaja Ritva Bäckman, p.90-4050248.

HEAVY

LEVYT & VIDEOT
EDULLISESTI !!

TILAA LISTAT, PUH.

915 - 281 86 / FAX 281 87

T:MI SEPPO MYLLYNEN

VANHAMOISIO 19, 06100 PORVOO

NAISTEN RAUHANKALENTERI — AINOA OIKEA RAUHANKALENTERI

Tilaa se itsellesi tai tuttavallesi hintaan 40.00
(+ postikulut)

Naisten Rauhankalenteri 1991 on A5 kokoinen runsaasti kuvitettu kierrelehti, joka sopii sekä pöytäkalenteriksi että muistikirjaksi. Kalenterissa on mielenkiintoisia tekstejä ja hyödyllisiä osoitteita.

Tilaukset:
Suomen Sadankomitealiitto
Rauhanasema
Veturitori
00520 HELSINKI
(90) 141 336

On aika katsoa kuka on käynyt Walt Disneyn piirustuskoulun ja kuka ei...

Järjestämme LOGO-kilpailun kaikille antimilitaristeille. Tarkoituksena on saada Aseistakieltäytyjäliitolle oma logo. Tällä hetkellähän käytämme lähinnä WRI:n (Kansainvälinen Sodanvastustajien liitto) katkaistua kivääriä (jota voit käyttää myös omassa logoehdotuksessasi).

I palkinto: 300 mk + mainetta & kunniaa

Kunnilamaininnan saajille (2 kpl) kirjapalkinto: Aseistakieltäytyjän maailma

Väärä työkalu!

**NYT
KYNÄT
PENSSELIT
& TIETOKONEET
LÄTISEMÄÄN!**

HUOMIOI SEURAAVAT SEIKAT:

- Logossa täytyy esiintyä katkaistu kivääri muodossa tai toisessa sekä kirjainyhdistelmä "AKL".
- Logoa tullaan käyttämään ainakin musta-valkoisena, mutta myös värilliset versiot ovat tervetulleita.
- Tee logosta originaali mustalla värillä puhtaalle valkoiselle paperille. Mikäli siinä esiintyy useampia värejä, tee jokaisesta lisäväristä oma originaalinsa.
- Kilpailun voittaja luovuttaa logon käyttö-oikeudet Aseistakieltäytyjäliitolle korvauksetta.
- EMME PALAUTA meille lähetettyjä kilpailutöitä.
- NÄIN SAAT LISÄPINNOJA:
Logon kanssa käytetään myös liiton erikielisiä nimiä ja osoitetta (esim. kirjelomakkeissa ja -kuorissa). Voit suunnitella nimien ja osoitteen (+ puh. ja fax. numeroiden) ulkoasun toiselle paperille logon viereen. Ole tarkkana oikeinkirjoituksen kanssa!

- **KAIKKI KILPAILUUN OSALLISTUNEET TYÖT JULKAISTAAN SIVARI-LEHDESSÄ.**
Mikäli et halua nimeäsi julkaistavan lehdessä, mainitse siitä erikseen.

Voittajan valitsee hallituksen valitsema arvosteluraati, johon kuuluvat Kirsi Pylkäs, Thomas Hackman, Jouni Salminen ja Kai Artes. Raati pyrkii kuulemaan myös alan asiantuntijoita. Palkinnonsaajille ilmoitetaan asiasta kirjeitse.

Palauta kilpailutyösi (nimellä ja osoitteella varustettuna) 31.12.1990 mennessä liittoon. Lisätietoja antaa Kai Artes, 90-140 427.

Aseistakieltäytyjäliitto
Vapenvägrarförbundet
Vearjuinbeahttaleaddjiid lihttu

Rauhanasema, Veturitori
00520 Helsinki
puh 90-140 427, fax 90-147 297

Aseistakieltäytyjäliitto
Union of Conscientious Objectors

Peace Station, Veturitori
SF - 00520 Helsinki
FINLAND
tel + 358-0-140 427
fax + 358-0-147 297

